

Урок української мови у 4-В класі
гімназії «Академія»
вчителя вищої категорії
Бондаренко Ірини Кузьмівни

Урок української мови в 4-В класі

Тема: Прикметник як частина мови. Роль прикметників у мовленні.

Мета: ознайомити учнів із лексичним значенням слів, що називають ознаки предметів; удосконалювати навички практичного використання прикметників у мовленні; розвивати комунікативну компетентність учнів: збагачувати словниковий запас, навчати критично оцінювати усні і письмові тексти, висловлювати свої думки, слухати, розуміти та аналізувати інформацію.

Прищеплювати любов до природи, вміння бачити її красу.

Обладнання: індивідуальний роздавальний матеріал – картки з диференційованими завданнями, картинний план, електронний конструктор уроку.

ХІД УРОКУ

1. Організація дітей до уроку. Проектування

1. Розгляд учнями картинного плану, визначення видів робіт, що проводитимуться на уроці.:

1) «Впіймай прикметник»

1а) гра «Так чи ні?» (*використання електронного конструктора уроку*)

План уроку.

2) Мовна розминка «Хто більше».

3) Метод «Дебати».

4) Робота в групах.

5) Вправа «Чарівний кубик».

6) Робота в парах.

7) Фізкультхвилинка, танок «Святковий пиріг».

8) Метод «Дебати».

9) Робота за сторінкою підручника.

10) Метод «Незакінчене речення»

11) Домашнє завдання.

II. Повідомлення теми та завдань уроку. Актуалізація опорних знань учнів. Мотивація.

- Що ми знаємо про прикметник?

- Як ви гадаєте, чим ми сьогодні займатимемося на уроці?

- Допоможіть визначити тему уроку. (*Сьогодні на уроці ми повторюватимемо все про прикметник*)

Сьогодні ми повторюємо наші знання про прикметник, а також заповнимо схему, яка допоможе нам це зробити. (*Учитель відкриває схему. Вона порожня.*)

- Що таке прикметник?

- Запишіть у схему все, що ви щойно сказали про цю частину мови. (Діти записують у схему: прикметник; ознаки предметів; питання: який? яка? яке? Гра «Так чи ні».)

III. Мотивація навчальної діяльності учнів.

1. Мовна розминка. Гра «Хто більше».

Діти розподіляються на дві групи. Кожна група записує прикметники про зимовий ранок протягом 2 хвилин, а потім по черзі називають їх. Виграє команда, яка записала більше прикметників.

- Складіть речення з будь-яким прикметником. Прочитайте.

- Прочитайте речення без прикметників.

- Яке речення вам сподобалось більше? Чому? *(У першому реченні ми записали ознаки предметів, тому воно краще, повніше.)*

- Яку роль відіграють прикметники у нашому мовленні? *(Вони відіграють важливу роль у нашому мовленні, тому що допомагають зробити його красивішим, точнішим, мелодійнішим, а також повно описати якийсь предмет чи явище.)*

IV. Корекція та відтворення опорних знань.

1. Розвиток зв'язного мовлення. Метод «Дебати»

Діти розподіляються на дві групи: 1 ряд та 2 ряд.

1 ряд доводить, що сьогодні гарний ранок.

2 ряд доводить, що ранок не сподобався. По одному учневі від кожної на дошці фіксують прикметники, які вживають товариші по команді.

1 ряд

- Сьогодні чудовий ранок, тому що надворі чисте, прозоре, свіже повітря.
- Світить яскраве сонечко, і сніг переливається різними барвами.
- Нам сподобалось, як під ногами хрустів білий, пухнастий сніг.
- Дорогою до школи ми кидались білосніжними кульками.
- Їдучи до школи, ми відчули справжню красу зимової природи.
- У нас чудовий настрій.

2 ряд

- Сьогодні не дуже хороший ранок, тому що, йдучи до школи, ми змерзли.
- Ясуравий блиск снігу на сонці засліплював нам очі, і нам важко було дивитися на нього.

- Нам було не зовсім зручно йти, тому що ноги провалювались у глибокий сніг.
- Сніг холодний. Нам і без того було холодно, наші руки змерзли, і ми сховали їх у теплі кишені.
- Холодна погода викликала у нас сумний настрій.
- Від чого залежать ваші твердження? (*Наші твердження залежать від настрою.*)
- Про який настрій говорила 2 група?
- Яка частина мови допомогла вам повніше висловити ваші думки?
- Так яку роль відіграють прикметники у нашому мовленні?

Чудовий, чисте, прозоре, свіже яскраве, різними, пухнастий, білосніжними, зимової, чудовий	Хороший, різкий, глибокий холодний теплі, холодна
--	---

- Робота над прикметниками, записаними на дошці. Робота в парах.

Висновок.

Завдання.

- 1) Оберіть прикметник, який вам сподобався і запишіть речення. Поясніть, як визначили рід прикметників.
- 2) Оберіть прикметник, що стоїть в однині, змініть його число, складіть речення, визначте його рід.

Виконання учнями завдання. Перевірка завдань.

Вірш

(Чудова пора року господарює на землі.

Чудовий – ч.р., чудова –ж.р.)

2. Робота в групах.

Діти кожної групи називають прикметники для дітей із сусідньої групи і навпаки. Виконується морфологічний розбір названого прикметника. Після закінчення роботи діти обмінюються зошитами з дітьми з сусідніх груп, проводиться взаємоперевірка зошитів та взаємооцінювання.

3. Робота з підручником. Вправа 170.

4. Третя мотивація.

1. Завдання перед читанням вірша

Чому автор обрав саме ці прикметники?

3) Читання учнями завдань до вправи.

Яку роль відіграють прикметники у вірші.

4) Вибірковий диктант.

Діти закривають підручники, вчитель читає вірш, діти записують прикметники.

5. Перевірка диктанту.

Діти «ланцюжком» читають записані прикметники.

6. Словникова робота за варіантами

4. Вправа «Чарівний кубик»

- Пояснення вчителем завдань.

Учитель показує дітям кубик із різнокольоровими гранями. Кожен варіант обирає собі колір.

Діти, які обрали жовтій колір, повинні пояснити, від якого слова походять слова «щедрий», «щедрувати», дібрати до того слова синоніми.

Діти, які обрали зеленій колір, повинні визначити, які ці слова за значенням, знайти в них корінь.

Діти, які обрали синій колір, повинні визначити рід прикметника у словосполученні «щедрий вечір» і пояснити чого його так називають.

- Виконання учнями завдань.
- Перевірка виконаної роботи.

V. Узагальнення і систематизація понять: синоніми, антоніми, слова вжиті в прямому і переносному значенні, багатозначні слова.

Мотивація теми прикметники.

- Для чого потрібні ці слова?

1. Добирання синонімів до прикметників за варіантами.
(Робота зі словником синонімів за потреби.)

1 варіант: холодний.

2 варіант: веселий.

1) Добирання синонімів.

- Доберіть до даних прикметників синоніми, користуючись словником лише за потреби.

2. Читання учнями синонімічних груп.

- Що ви виписали? (Ми виписали синоніми.)

- Випишіть у таблицю це слово.

- Що таке синоніми?

- Для чого потрібні синоніми? *(Вони роблять мовлення багатшим, допомагають уникнути повторів.)*

- 2. Робота над антонімами прикметників. Гра «Навпаки».

Діти розподіляються на 2 команди. Одна команда називає прикметник, друга – антонім до нього.

Світлий – темний;

Веселе – сумне...

- Що ми добирали до цих прикметників?

- Що таке антоніми?

- Для чого вони необхідні? *(Вони допомагають порівняти, протиставити предмети та явища.)*

- Позначте у таблиці.

3. Робота над багатозначними прикметниками, вжитими у прямому та переносному значеннях.

Діти обирають групу прикметників за бажанням.

Завдання

Визначити значення прикметників.

1 група

Золотий день *(хороший)*

Золота краса *(із золота)*

Золоті руки *(роботящі)*

Золота пшениця *(дозріла)*

Золота удача *(добра)*

2 група

Великий хлопець *(дорослий, високий)*

Великий розумник (*дуже розумний*)

Велика подія (*важлива, пам'ятна*)

Великий день (*незабутній*)

3 група

Добра справа (*корисна, важлива*)

Добра страва (*смачна*)

Добрий день (*хороший*)

Добра людина (*щира, лагідна*)

1) Виконання учнями завдань.

2) Перевірка виконання завдань.

- Які це слова? (*Це багатозначні слова*)
- Які слова називаються багатозначними?
- В яких значеннях вони використовуються? (*У прямому та переносному значеннях.*)
- Допишіть це в таблицю.

4. Фізкультхвилинка

VI. Засвоєння провідних ідей та основних теорій на основі широкої систематизації знань учнів.

Мотивація.

1. Розгляд схеми учнями.

- Користуючись схемою, розкажіть що ви знаєте про прикметник.
- Чому один прямокутник залишився порожнім? (*Ми ще не визначили, яку роль відіграють прикметники у реченні*)
- Подивіться на речення, які записали.

- Якими членами речення найчастіше бувають прикметники?
(Прикметники найчастіше бувають другорядними членами речення)

- Впишіть це у схему

Наприкінці уроку схема має такий вигляд *(див.схему)*

VII. Рефлексія.

- Метод «Сенкан»
- - Запиши слово «Прикметник»
- Запиши 2 прикметника, що його характеризують.
- Запиши 3 дієслова.
- Склади і запиши речення.
- Запиши 1 слово, що його характеризує.

Прикметник.

Гарний, мелодійний.

Прикрашає, доповнює, збагачує.

Прикметник робить мовлення багатим.

Важливий.

2. Вправа «Незакінчене речення»

- Наш урок завершується, і я хочу сказати...

VIII. Домашнє завдання.

Вправа 11.